

Bedevoortbasiliek St. Ida Herzfeld

Kleine gids van het kerkgebouw

Beste pelgrims, gelovigen, bezoekers. Als bedevaartgemeenschap heten wij u van harte welkom bij het graf van de heilige Ida.

Met deze kleine gids van het kerkgebouw willen wij u graag kennis laten maken met het leven en werken van onze patrones, over haar geloof verhalen, en u tot gebed uitnodigen. Bij een rondgang worden daarbij ook enkele bijzonderheden van deze basiliek uitgelegd.

Herzfeld is het oudste bedevaartoord in Westfalen. Sinds het jaar 825 pelgrimeren mensen naar het graf van de heilige Ida.

Paus Benedictus XVI heeft dit kerkgebouw op 15 oktober 2011 door bisschop Felix uit Münster tot pauselijke Basilica Minor verheven. Vanwege de lichte stenen staat de hedendaagse kerk, zoals deze in 1903 voor de 3^e maal werd opgebouwd, bekend als “de witte dom aan de Lippe”.

Het leven van de heilige Ida van Herzfeld

Ida kwam in het jaar 765 als dochter van een Frankische graaf in het huidige Rijnland in de buurt van Keulen ter wereld. Haar vader, de Frankische graaf Theoderich was een neef van keizer Karel de Grote. Ten tijde van de Saksische Oorlogen kwam de Saksische hertog Egbert naar de boerderij van Ida om er te genezen. Ze bleken al gauw elkaar te mogen, en in 786 trouwden zij. In hetzelfde jaar reisde het jonge paar naar de gebieden, die zij van Koning Karel, de latere keizer, bij Osnabrück ten geschenke hadden gekregen.

Tijdens een pauze bij een doorwaadbare plaats in de Lippe in de buurt van het huidige slot Hovestad verscheen in een droom aan Ida een engel van God, die haar opdroeg op deze plek ter ere Gods een kerk te bouwen. Volgens de overlevering redde Ida het leven van een hert door het bij de jacht voor de jagers te beschermen. Als dank daarvoor droeg het de stenen voor de bouw van de eerste kerk door die voorde in de rivier. Zo ontstond de naam:

Hirutfeldun– Hirschfelder – Herzfeld

Deze eerste kerk werd toegewijd aan de heilige Moeder van God Maria en de heilige Germanus van Parijs.

Ida en Egbert kregen 5 kinderen. In het jaar 811 stierf Egbert en werd begraven aan de zuidmuur van het eerste kerkgebouw. Ida zelf liet boven het zijn graf van haar echtgenoot een kleine woning – porticus – bouwen, verliet de koninklijke boerenhoeve en wijdde leven en werken helemaal aan de

mensen die door de Saksische Oorlogen in armoede en nood waren komen te verkeren.

Twee maal per dag deelde zij gaven, voedsel en kleding uit vanuit haar stenen doods-kist, die zij reeds tijdens haar leven in haar kluis had laten opstellen om steeds de vergankelijkheid van het leven onder ogen te zien. De mensen vereerden haar al gauw als “Moeder van de Armen”. Op 4 september 825 stierf Ida en werd in haar eigen stenen zerk naast haar man bijgezet. Al gauw na haar dood berichtte men van wonderen aan haar graf, en kwam een grote toestroom van pelgrims naar haar graf op gang. In het jaar 980 verhief bisschop Odo van Münster Ida tot de eer van de altaren (heiligverklaring).

Door haar inzet om tussen Saksen en Franken vrede te stichten geldt zij als een van de eerste bewerkers van vrede en eenheid in Europa.

Met haar werken en haar vaste geloof heeft Ida tot op vandaag haar stempel gedrukt op de hele regio, en hier een christelijk leven gegrondvest.

HEILIGE IDA MOEDER VAN DE ARMEN,

Bid God voor ons, dat wij in staat zijn met allen te delen die in nood verkeren. U hebt na de dood van uw echtgenoot de hoeve verlaten om in de eenvoudige woning aan de zuidmuur van het kerkgebouw een leven van armoede en gebed te leiden. Uw rijkdom legde u in uw graf, om daaruit de hongerigen te spijzigen en de naakten te kleden. Zo hebt u uw geloof in de opstanding beleden.

Zie op ons zwakke geloof en maak het sterk. Vereerder in ons de geest van liefde en gebed, opdat ook wij tot de opstanding uit de dood mogen komen. Amen.

(uit het Ida-gebedenboek)

Uitgever:
Katholiek Parochie H. Ida in Herzfeld en Lippborg.
Parochiebureau: Lippstädter Straße 4, 59510 Lippetal-Herzfeld, tel.: 02923-508-

Verdere informatie:
www.sanktida.de

Beschrijving van het interieur

Bij het binnenkomen in de basiliek zien we allereerst de vijf **kleurrijke vensters** in het priesterkoor. Daarin zijn afgebeeld: voorstellingen uit het leven van Maria met daaronder de bijpassende oudtestamentische voorbeelden: de aankondiging van de engel, het bezoek aan Elisabeth, de geboorte van Christus, de opricht in de tempel en de 12-jarige Jezus in de tempel.

Boven in de vensters zijn de vier grote profeten Jesaja, Jeremia, Ezechiël en Daniel afgebeeld; in het midden de Gekruisigde.

Het **hoogaltaar** toont de beeltenissen van de heilige Drie Koningen, de bruiloft te Kana, het Laatste Avondmaal, de Verrijzenis en in het midden boven het Tabernakel de heilige Drievuldigheid (Genadetroon).

We vervolgen onze rondgang door de basiliek voor de treden van het **altaar**. Dit staat in verbinding met de **crypte** die er direkt onder ligt. Aan de rechter zuil bevindt zich de **Altijddurende Bijstand**, aan de linker ertegenover verwijst aan de preekstoel het wapen van paus Benedictus XVI naar de rang die dit kerkgebouw als basiliek heeft.

We vervolgen onze rondgang door de basiliek voor de treden van het **altaar**. Dit staat in verbinding met de **crypte** die er direkt onder ligt. Aan de rechter zuil bevindt zich de **Altijddurende Bijstand**, aan de linker ertegenover is aan de preekstoel verwijst het wapen van paus Benedictus XVI naar de rang die dit kerkgebouw als basiliek heeft.

In het **rechter dwarschip** zien we in de nieuwe vensters (van 1954)

afbeeldingen van het Laatste Oordeel en daarboven de heilige Theresia van Avila.

In 2012 werd een **Engels koororgel** uit 1886 geplaatst om bij diverse gelegenheden koren en musici te begeleiden.

Terugkijkend in het middenschip naar het westen ziet u boven het oksaal het grote **Gereonvenster** met daarin afgebeeld de marteldood van de heilige Gereon van Keulen.

Het **Sauerorgel** uit 2002 telt ongeveer 3700 pijpen, 3 manualen en 47 registers. OP het oksaal zijn de patronen van de kerkmuziek te zien: de heilige Cecilia en koning David.

Achter de zuilen rechts bevindt zich de **Ida-kapel**. In de drie vensters zijn episodes uit het leven van Ida te zien: het droomvisioen, de bouw van de kerk en Ida die gaven uitdeelt. Verder ziet men hier een gekroonde Appelmadonna en een groot crucifix uit de 17^e eeuw. Bijzonder is de sluitsteen in het gewelf uit de 13^e eeuw, met daarop de oudst bewaarde afbeelding van onze patrones.

Sluitsteen

Bij het verlaten van de Idakapel ziet men in de rechter zijbeuk het **Passiealtaar** uit 1520. Direct ervoor staat de **gotische doopvont** uit het jaar 1523 met reliëfs van diverse heiligen: Ida, de zalige Egbert of Karel de Grote, Petrus, Paulus, Andreas, Ludger, Wendelin en Hubertus.

Bij het verlaten van de Idakapel ziet men in de rechter zijbeuk het **Passiealtaar** uit 1520. Direct ervoor staat de **gotische doopvont** uit het jaar 1523 met reliëfs van diverse heiligen: Ida, de zalige Egbert of Karel de Grote, Petrus, Paulus, Andreas, Ludger, Wendelin en Hubertus.

Het **altaar** in de linker zijbeuk, aan de heilige **Jozef** gewijd, is versierd met afbeeldingen van de Heilige Familie.

Boven de ingang naar de crypte bevindt zich een kunstzinnig gesneden Ida met hert en kerk, de **Idenrast** uit 1673

De **crypte** werd in 1980 gewijd nadat bij opgravingen in 1975-76 het graf van de heilige Ida werd gevonden. Bij het afdalen van de trap de crypte in ziet men in de wand de **portaalbogen** van de eerste kerk, voorzien van Frankische knolornamenten. In de crypte zien we allereerst de **reliëkschrijn** met het hoofd van onze heilige. Deze schrijn werd rond 1500 in Essen-Werden gemaakt, waar sinds haar heiligverklaring het hoofd van de heilige Ida werd bewaard. In 1802 is de hoofdreliek naar Herzfeld overgebracht, samen met de Vita Idae van de monnik Uffing.

Middelpunt en geestelijk centrum van de crypte is de **confessio**, hier zijn de **sarcofaag** (een contactrelikwie) en de

schrijn met de relikwieën en het altaar in de bovenkerk met elkaar verbonden.

Detail van de Ida-schrijn – Idas dood

In het achterste linkerdeel zijn bij de opgravingen van 1975-76 gemetselde muren van het eerste kerkgebouw, de **grafplaats van Ida, aangeduid door het moeraseskruis**, en de aanbouw (porticus) blootgelegd.

Op de vloer is de plattegrond van het eerste kerkgebouw in het beton en de plavuizen zichtbaar.

Hier eindigt de rondgang door de Sint Idabasiliek.

Van harte nodigen wij u uit om op voorspraak van de heilige Ida te bidden. U kunt dan de geest en het werken van het geloof bespeuren, en u erin verdiepen. Zo wordt uw dagelijks leven verrijkt met de vreugde die de heilige Ida van Herzfeld aan het geloof heeft beleefd.

Meer informatie over de heilige Ida van Herzfeld en de basiliek vindt u bij het tijdschriftenrek achter in het kerkgebouw.

Uw bedevaartparochie St. Ida.